

Briuselis, 2025 m. rugsėjo 26 d.
(OR. en)

13304/25

POLCOM 268
COMER 127
UD 215
COHOM 147

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. rugsėjo 12 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 482 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI dėl Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veiklos ir konsultacijų, nurodyta Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, 31 straipsnyje

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 482 final.

Pridedama: COM(2025) 482 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2025 09 12
COM(2025) 482 final

KOMISIJOS ATASKAITA

EUROPOS PARLAMENTUI

**dėl Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veiklos ir konsultacijų, nurodyta
Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti
naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam
ar žeminančiam elgesiui ir baudimui, 31 straipsnyje**

1. Įvadas

Pagal 2019 m. sausio 16 d. Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui¹ (toliau – Reglamentas), 31 straipsnio 4 dalį reikalaujama, kad Komisija pateiktų Europos Parlamentui metinę ataskaitą dėl Kovos su kankinimu koordinavimo grupės (toliau – KKKG) veiklos, tyrimų ir konsultacijų. Ataskaita turi nepakenkti fizinių ar juridinių asmenų komerciniams interesams.

Šioje ataskaitoje pateikiama informacija apie KKKG veiklą 2024 m.

2. Reguliavimo sistema

Reglamento tikslas – ribojant prekybą tam tikromis prekėmis užkirsti kelią mirties bausmės vykdymui, taip pat kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui ES nepriklausančiose šalyse. Jame išskiriamos:

- prekės, kurios yra iš esmės smurtinio pobūdžio ir kuriomis visiškai neturėtų būti prekiaujama (II priedas), taip pat,
- prekės, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui (III priedas) arba mirties bausmei vykdyti (IV priedas), tačiau taip pat gali būti teisėtai naudojamos, pavyzdžiui, teisėsaugos ar terapiniais tikslais.

Prekybai II, III ir IV prieduose nurodytoms prekėmis taikomi tam tikri apribojimai. Reglamentu visų pirma:

- i. uždrausta importuoti į ES, eksportuoti iš ES ir tranzitu vežti per ES II priede nurodytas prekes, kurios praktiškai naudojamos tik mirties bausmei vykdyti arba kankinimui. Taip pat uždrausta teikti bet kokią su tokiomis prekėmis susijusią techninę pagalbą, įskaitant mokymą jomis naudotis. Juo taip pat uždrausta tokias prekes reklamuoti spaudoje, internete, televizijoje ar radijuje, taip pat jas rodyti ar siūlyti įsigyti parodoje ar prekybos mugėje;
- ii. dėl III priede nurodytų prekių, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui, tačiau gali būti naudojamos ir kitais teisėtais (pvz., teisėsaugos) tikslais, eksporto nustatytas reikalavimas kiekvienu atskiru atveju gauti išankstinį leidimą. Išankstinį eksporto leidimą privaloma gauti ir norint teikti su šios kategorijos prekėmis susijusią techninę pagalbą ar tarpininkavimo paslaugas. Į III priedą neįtraukti:
 - a) Reglamentu (ES) Nr. 258/2012 kontroliuojami šaunamieji ginklai²;
 - b) Reglamentu (ES) 2021/821³ kontroliuojamos dvejojpo naudojimo prekės arba

¹ OL L 30, 2019 I 31, p. 1. 2005 m. birželio 27 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui (OL L 200, 2005 7 30, p. 1), kelis kartus iš dalies pakeistas ir vėliau kodifikuotas kaip Reglamentas (ES) 2019/125.

² 2012 m. kovo 14 d. Reglamentas (ES) Nr. 258/2012, kuriuo įgyvendinamas Jungtinių Tautų protokolo prieš neteisėtą šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų gamybą ir prekybą jais, papildančio Jungtinių Tautų konvenciją prieš tarptautinį organizuotą nusikalstamumą (JT šaunamųjų ginklų protokolai), 10 straipsnis ir nustatoma šaunamųjų ginklų, jų dalių ir komponentų bei šaudmenų eksporto leidimų sistema, importo ir tranzito priemonės (OL L 94, 2012 3 30, p. 1).

- c) pagal Tarybos bendrąją poziciją 2008/944/BUSP kontroliuojamos prekės⁴;
- iii. reglamentuojama prekyba IV priede nurodytomis prekėmis, kurios gali būti naudojamos mirties bausmei vykdyti (pvz., atliekant mirtiną injekciją), tačiau taip pat gali būti naudojamos teisėtais terapiniais tikslais. Nustatytas atskiras leidimas (Sąjungos bendrasis eksporto leidimas), siekiant kontroliuoti tokių prekių eksportą ir neleisti jų perduoti naudoti mirties bausmei vykdyti išvirkščiant mirtiną injekciją, tačiau neribojant prekybos tokiomis prekėmis medicinos, veterinarijos ar kitais teisėtais tikslais.

3. Kovos su kankinimu koordinavimo grupės veikla

KKKG įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2016/2134⁵, kad nagrinėtų su Reglamentu taikymu susijusius klausimus.

KKKG yra platforma, kurioje valstybių narių ekspertai ir Komisijos tarnybos gali keistis informacija apie administracinę praktiką ir aptarti Reglamento aiškinimo klausimus, su nurodytomis prekėmis susijusius techninius klausimus, su Reglamentu susijusius pokyčius ir bet kokius kitus kylančius klausimus. Pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros⁶ Komisija taip pat konsultuojasi su KKKG rengdama deleguotuosius aktus.

2024 m. KKKG surengė du susitikimus – jie vyko birželio 6 d. ir gruodžio 5 d. virtualia forma ir juose pasikeista informacija įvairiais su Reglamento įgyvendinimu susijusiais klausimais (jie apibendrinti toliau).

3.1 Su pagrindiniu aktu susiję pokyčiai

2024 m. nebuvo priimta jokių deleguotųjų aktų, kuriais iš dalies keičiamas Reglamentas. Tačiau Komisija išsamiai konsultavosi su KKKG valstybių narių ekspertais dėl deleguotojo akto, kuriuo, siekiant išplėsti reglamento taikymo sritį, iš dalies keičiami II ir III priedai, projekto.

3.2 Informacija apie prekybą. Duomenų teikimas

Komisija pristatė KKKG dabartinę padėtį, susijusią su Reglamento 26 straipsnio 3 dalyje nurodyta metine ataskaita. Komisija priminė apie anksčiau sukurtą funkciją, kuri valstybių narių valdžios institucijoms suteikia galimybę ataskaitų teikimo tikslais reikiamus duomenis įkelti tiesiogiai į „DUES“ sistemą pagal modulį, susijusį su Kovos su kankinimu reglamentu. Taip siekiama racionalizuoti ir palengvinti visų valstybių narių duomenų agregavimą. Surinkta informacija visų pirma apima prekės rūšį, eksporto paskirties vietą ir galutinį

³2021 m. gegužės 20 d. Reglamentas (ES) 2021/821, nustatantis Sąjungos dvejopo naudojimo prekių eksporto, persiuntimo, susijusių tarpininkavimo paslaugų, techninės pagalbos ir tranzito kontrolės režimą (nauja redakcija) (OL L 206, 2021 6 11, p. 1).

⁴Tarybos bendroji pozicija 2008/944/BUSP, nustatanti bendrąsias taisykles, reglamentuojančias karinių technologijų ir įrangos eksporto kontrolę (OL L 335, 2008 12 13, p. 99).

⁵2016 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/2134, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1236/2005 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui (OL L 338, 2016 12 13, p. 1).

⁶OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

naudojimą. Šie elementai atsispindi pirmiau minėtoje Komisijos metinėje ataskaitoje. Priėmus ataskaitą⁷ ji buvo pateikta KKKG.

3.3 Kova su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis

Komisija informavo KKKG apie 2023 m. rugpjūčio 24 d. paskelbtos JT specialiosios pranešėjos kankinimo klausimais Alice Edwards metinės teminės ataskaitos „Pasaulinė prekyba teisėsaugos institucijų ir kitų valdžios institucijų naudojamais ginklais, įranga ir prietaisais, kuriais galima sukelti kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį arba baudimą“ turinį.

Ataskaitoje JT specialioji pranešėja pateikia metinę su kankinimu susijusių tendencijų ir pokyčių apžvalgą, taip pat teminį tyrimą dėl pasaulinės prekybos teisėsaugos ir kitų valdžios institucijų naudojamais ginklais, įranga ir prietaisais, kurie galėtų būti naudojami kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ar baudimui.

Komisija atkreipė dėmesį į šios ataskaitos svarbą svarstant galimybę sugriežtinti ES reglamentą.

Be to, ataskaitoje pateikiamas sąrašas prekių, kurios iš esmės laikomos žiauriomis, nežmoniškomis ar žeminančiomis ir todėl turėtų būti draudžiamos (neišsamus 20 rūšių įrangos ir (arba) ginklų sąrašas). Taip pat pateikiama rekomendacija sudaryti prekių, kurios turėtų būti reglamentuojamos nacionaliniu ir tarptautiniu lygmenimis, sąrašą. Nors šios prekės gali būti naudojamos teisėtai, jos gali būti netinkamai naudojamos kankinimui, todėl reikalinga tam tikro lygio priežiūra.

Ataskaitoje pateikiama rekomendacija „parengti tarptautinę kovos su prekybos kankinimui skirtomis prekėmis priemonę, kuri papildytų ir sustiprintų esamus įsipareigojimus uždrausti kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį arba baudimą ir užkirsti jiems kelią“.

Komisija taip pat informavo KKKG apie daugiau kaip trisdešimties pilietinės visuomenės organizacijų iš visų regionų grupę, kuri palaiko dedamas pastangas kovoti su prekyba kankinimui skirtomis prekėmis. Šios organizacijos suvienijo jėgas ragindamos parengti tarptautinę sutartį dėl prekybos kankinimo priemonėmis, naudojamomis taikiems protestams malšinti ir netinkamai elgtis su sulaikytais asmenimis visame pasaulyje, kontrolės. 2023 m. sausio mėn. Londone pasirašytoje deklaracijoje nevyriausybinės žmogaus teisių organizacijos paragino sudaryti sutartį, kuria būtų draudžiama gaminti ir prekiauti iš esmės smurtine įranga, taip pat nustatyti labiau žmogaus teisėmis grindžiamą prekybos įprasta teisėsaugos įranga kontrolę.

3.4 Tolesni veiksmai, susiję su Komisijos peržiūros ataskaita. Komisijos reglamento (ES) 2019/125 sugriežtinimas

⁷ COM(2024) 529 final, 2024 11 19, ir 1–9 priedai.

Komisija priminė, kad 2023 m. lapkričio mėn. KKKG posėdyje pristačius pasiūlymo dėl deleguotojo akto projektą, Komisija pradėjo rašytinę procedūrą, kuria siekiama sužinoti KKKG narių nuomonę. Komisija gavo pastabų dėl konkrečių klausimų arba dėl papildomų paaiškinimų, kuriuos Komisija įvertino palankiai. Be to, Komisija informavo KKKG apie siūlomus pakeitimus, kuriuos ji ketina padaryti po konsultacijų etapo, t. y. pakeitimus, susijusius su II priede aprašytų prekių sąrašu (apima prekes, kurios praktiškai gali būti naudojamos tik mirties bausmei vykdyti arba kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui) ir III priedu (apima prekes, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui).